

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Zlatko Čobović, Stojan Marković, Ljiljana Smajlović, Nevena Krivokapić, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Vera Barišić – Popović, Vera Didanović, Petar Jeremić, Ivana Stjelja i Dragan Đorđević, na sednici održanoj 28.12.2017. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstovima "Dinkićev direktor banke uzeo mito od 700.000 evra?" i „Dinkićev direktor sakrio gubitak od 1,6 milijardi“, objavljenim 11. i 12. novembra 2017. godine, dnevni list „Kurir“

1. prekršio je tačke 1, 2, 3, 4 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije, o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da pravi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, da naznači izvor informacije koju prenosi, da kada je neophodno konsultuje što više izvora i da im omogući da iznesu svoj stav, kao i da su sa novinarstvom nespojivi objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršio je tačke 1 i 2 Odeljka V (Novinarska pažnja), o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom, kao i da ne sme slepo da veruje izvoru informacija, odnosno da mora da vodi računa da izvori često slede svoje interese ili interese društvenih grupa kojima pripadaju i prilagođavaju svoje iskaze tim interesima,

3. prekršio je i tačku 3 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj je novinar dužan da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti i ne sme nikoga proglasiti krivim do izricanja sudske presude.

Nalaže se dnevnom listu „Kurir“ da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

OBRAZLOŽENJE

Ivica Smolić, bivši predsednik Izvršnog odbora Komercijalne banke, podneo je žalbu Savetu za štampu zbog dva teksta kojima je, po njegovom mišljenju, list „Kurir“ prekršio sve odredbe iz poglavlja Istinitost izveštavanja Kodeksa novinara Srbije, odredbe koje se odnose na novinarsku pažnju, odnosno slepo verovanje izvoru informacije, kao i odredbu o obavezi poštovanja privatnosti, pre svega zato što su uz tekstove objavljene i njegove fotografije u krupnom planu. Oba sporna teksta u kojima se protiv njega iznose ozbiljne optužbe za primanje mita, odnosno lažno predstavljanje poslovnih rezultata, kako je navedeno u žalbi, koncipirana su tako da čitalac stiče utisak da je reč o činjenicama, dok su zapravo sve to samo spekulacije anonimnih izvora. Smolić je naglasio da se protiv njega ne vodi nikakav postupak, kao i da ga nije kontaktirao niko iz Bezbednosno-informativne agencije, koja navodno istražuje poslovanje banke, ali ni iz „Kurira“. Istakao je i da su sve godišnje račune Komercijalne banke iz vremena kada je on bio predsednik IO, nakon revizije, usvojili UO banke i Skupština akcionara, te da su dostupni na zvaničnom sajtu banke.

U odgovoru na žalbu advokati Adria media grupe Aleksandar B. Petrović i Branislav D. Glogonjac istakli su da su svi navodi podnosioca žalbe neosnovani, te da su sporni tekstovi objavljeni u skladu sa Kodeksom novinara Srbije i Zakonom o javnom informisanju, kao i da su objavljene informacije nesumnjivo od interesa za javnost i o kojima javnost ima pravo da bude obaveštena. „Navedeni tekst se ne odnosi na žalioca lično, već predstavlja kritički osvrt na funkcionisanje unutar jedne od najvećih banaka na teritoriji Republike Srbije, kojoj su građani poklonili poverenje, te su samim tim zainteresovani da potpuno budu obavešteni o postojanju sumnje da postoje bilo kakve malverzacije unutar banke čiji su klijenti“, navedeno je, između ostalog, u odgovoru na žalbu. Advokati su naglasili i da su sve informacije dobijene od pouzdanih izvora višestruko proverene, kao i da žalilac pokušava da predstavi da su tekstovi sačinjeni samo na osnovu anonimnih izvora, te da je reč o nagađanjima i glasinama, iako su u tekstovima verno prenete izjave Ljubomira Mihajlovića, Marka Nicovića, Mladena Kovačevića i Jorgovanke Tabaković. Takođe je ukazano i da su izrazi u tekstovima pažljivo birani, pa se govori „sumnja se“ ili „pod sumnjom“, dok u naslovu postoji znak pitanja koji ukazuje na to da novinar postavlja pitanje, a ne iznosi tvrdnju.

Članovi Komisije za žalbe su zaključili da „Kurir“ protiv Smolića iznosi ozbiljne optužbe za vrlo teška dela, ne nudeći za to nikakve dokaze. U tekstu se čak kaže da ni sam (anonimni) izvor od kog su dobili informaciju, nema detaljnije informacije o poslu u kojem je Smolić navodno uzeo mito od 700.000 evra. Takođe, sagovornici u tekstu, za koje advokati „Kurira“ tvrde da su doslovno citirani, ne govore ništa o tom slučaju. Nikakve dokaze list ne nudi ni za tvrdnje da je Smolić netačno predstavio poslovanje banke (u naslovu ovog teksta nema ni znaka pitanja), niti se uopšte bavi izveštajima koji su objavljeni na sajtu banke. Sam Smolić nije dobio priliku da bilo šta kaže o optužbama koje su protiv njega iznete. Iz tekstova, po oceni Komisije, nije vidljivo da je bilo šta od onoga što su dobili od anonimnog izvora provereno, pa se može zaključiti da je redakcija slepo verovala izvoru i da nije postupila u skladu sa načelima novinarske pažnje.

Po mišljenju članova Komisije, „Kurir“ nije prekršio odredbe Kodeksa koje se odnose na poštovanje privatnosti podnosioca žalbe time što je uz tekst objavio njegove fotografije, budući da je reč o osobi koja je obavljala značajnu funkciju u velikoj banci i praktično je javna ličnost.

Ove oduke Komisija je donela jednoglasno.

Odluku da je objavljenim tekstovima prekršena i odredba Kodeksa novinara o obavezi poštovanja pretpostavke nevinosti Komisija je donela sa osam glasova „za“, dva „protiv“ i jednim „uzdržanim“. Pojedini članovi Komisije smatrali su da se o kršenju pretpostavke nevinosti može govoriti samo kada je reč o osobi protiv koje se vodi krivični ili prekršajni postupak, dok u ostalim slučajevima može biti povređena samo istinitost izveštavanja. Komisija je imala u vidu i rešenje Višeg suda u Beogradu koje su dostavili advokati „Kurira“, a koje se odnosi na to da se ne može govoriti o povredi prava na pretpostavku nevinosti kada krivični postupak nije ni pokrenut. Većina članova Komisije smatrala je, ipak, da se odredba Kodeksa novinara Srbije o poštovanju pretpostavke nevinosti mora tumačiti šire od ovoga, odnosno da ona mora da zaštiti ljude o kojima se piše od objavljivanja

potpuno neosnovanih optužbi za konkretna krivična dela, bez obzira da li se protiv njih vodi postupak ili ne. Ova odredba ne bi se, po oceni Komisije, mogla primeniti u slučaju iznošenja vrednosnih sudova, ali kada je reč o konkretnim tvrdnjama oštećenima ne bi trebalo uskratiti ovu vrstu zaštite zbog toga što nisu zvanično osumnjičeni ili okrivljeni.

Beograd, 28.12.2017.

Predsedavajući
Zlatko Čobović